

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

kunta

Vastaajatahon virallinen nimi

Siuntion kunta

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Niko Kannisto, puh. 050 386 0800

Cathrinne Wetterstrand, puh 044 386 12 40

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Siuntion kunnanvaltuusto 21.9.2020 § 59

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Lakiehdotuksessa on huomioitava paremmin yhdenvertainen mahdollisuus saada sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Erikseen lakiehdotuksissa on selväsanaisemmin todettava ja varmistettava, että lähipalvelujen saatavuus ja kaksikielisten palvelujen saatavuus turvataan.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Lyhyellä tähtämellä ei merkittävää muutosta. Pelastustoimi tuottaa nykyisin valtaosan sosiaali- ja terveystoimen vastuulla olevista kiireelli-

sistä ensihoitopalveluista. Palvelurakenne ja luultavasti organisaatiokin pysyy Länsi-Uudellamaalla pitkälti samanlaisena.

Pelastustoimessa sopimuspalokuntatoiminnalla on keskeinen rooli palveluiden tuottamisessa ja tämän toiminnan liittäminen paikallisiin olosuhteisiin ja toimintatapoihin muuttuu haasteeksi, kun lähin hallinto-organisaatio siirtyy maakunnan tasolle. Tosin Länsi-Uudellamaalla uudistus ei vaikuttane ainakaan aluksi kovinkaan paljon, koska toiminta on organisoitu nytkin isäntäkuntamallilla Espoon kaupungin toimesta.

Maakuntauudistuksen yhteydessä tulisi kiinnittää huomiota paikallisen tason koordinaatioon ja yhteistyöhön, sillä riskinä on se, että yhteistyötaho karkaa kauemmaksi operatiivisesta toiminnasta ja palvelua tarvitsevista.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

On selvää, että palvelualoilla, joita lakimuutokset koskevat, päätös-valta keskittyy uudistuksen seurauksena suurimpiin keskustaajamiin. Uhkana on, että tämä johtaa syrjäisempien, keskisuurten ja pienten alueiden palveluiden rapautumiseen. Suuret kaupungit voit-tavat niissä poliittisissa päätöksissä, joissa vastakkain ovat suurten ja pienten kuntien palvelut.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin [Periaate maakuntien tasoisesta sote-Suomesta toteutuu nyt paremmin kuin edellisessä ehdotuksessa. Uudenmaan erityisasema on otettu huomioon jo valmisteluvaiheessa. Tämä turvaa palveluiden saavutettavuuden ja mahdollistaa palvelujen kehittämisen tasavertaisemmin kaikilla alueilla. Uudistuksessa pitää turvata paremmin hyvin monituottajamallien (julkinen, yksityinen ja kolmas sektori) toimintaedellytykset]

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

kyllä

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä pääosin [Seuraavat kuntalain säädöksiä. Suurimpien maakuntien osalta kansanäänestyksen toteuttamiseen tarvittava allekirjoitusmäärä (31 §) muodostuu suureksi, kuten nyt suurimpien kaupunkien osalta, mikä saattaa käytännössä estää näiden toteuttamista]

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei pääosin [Taloussuunnittelu perustuu kuntien tavoin talousarviorakenteeseen, mutta rahoitus tulee suoraan valtion budjetista. Jotta tämä yhdestelmä toimii käytännössä lakiehdotukseen on edelleen mietittävä lisäkeinoja ja sopivia mekanismeja, joiden avulla maakuntia kannustetaan kustannusten karsimiseen ja mahdollisimman tehokkaaseen toimintaan. Lain henki ainakin perusteluissa on, että "ilman soteuudistusta kustannukset nousisivat vieläkin enemmän". Tämä ei kannusta soteuudistuksen toteutuessa tehokkuuteen. Resurssien kohdentaminen oikeisiin palveluihin pitää toteuttaa niin, että rahoitusmekanismeissa on selkeät läpinäkyvät rahoitusmekanismit sekä toiminnan tuloksellisuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden kriteerit.]

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

kyllä pääosin [Niin kauan kuin valtio rahoittaa suoraan maakuntia on luonnollista, että se päättää myös lainanottovaltuutuksista ja ohjaa investointeja]

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

§ 33 Kansalliskielilautakunnan puheenjohtajan on oltava sote-maakunnan hallituksen jäsen, jotta kielellisten oikeuksien toteutuminen maakunnan toiminnoissa voidaan turvata. Kaikissa kaksikielisissä maakunnissa on oltava vähemmistössä olevaa kansalliskieltä edustava yksikkö. Yksiköllä tulee olla oma johto, joka osallistuu maakunnan johtamiseen ja joka toimii esittelijänä kansalliskielilautakunnassa. Lisäksi yksikössä on oltava tarpeeksi henkilökuntaa.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

-

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

kyllä pääosin [Lähipalvelujen saatavuus on selväsanaistemmin varmistettava]

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

ei pääosin [Ei ole riittävän selkeästi määritelty mikä on kunnan vastuulla ja mikä on maakunnan vastuulla]

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin [Lainkohdan ensimmäisen momentin mukaan "sote- maakunnalla on oltava järjestämisvastuunsa toteuttamisen edellyttämä riittävä oma palveluntuotanto". Käytännössä se rajoittaa maakunnan mahdollisuuksia ulkoistaa laajoja toimintoja. Tämä voi johtaa juridisiin tulkintatilanteisiin.]

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä pääosin [Tarkempi selvennys siitä, mitä pidetään vakavana ja toistuvana puutteena asiakkaiden ja potilaiden turvallisuudessa koskien palvelujen hankintaa yksityiseltä palveluntuottajalta]

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Yhteistyösopimuksen valmistelussa tulisi myös kuulla kuntia erityisesti hyvinvoinnin edistämistä koskevassa yhteistyössä]

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

kyllä pääosin [Yhteistyö ja työnjako kahden maakunnan välillä ruotsinkielisten palvelujen varmistamiseksi voi johtaa siihen, että ruotsinkielisten lähipalveluiden saatavuutta ei voida turvata.]

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

kyllä [Koronapandemian aikana on käytännössä noudatettu useimmissa tilanteissa HUS-ohjeita ja linjauksia, joten Siuntio kannattaa tätä lakimuotoilua.]

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Länsi-Uudenmaan tehtäväksi. Ehdotetussa Länsi-Uudenmaan maakunnassa on suuri ruotsinkielinen väestö ja vahvat ruotsinkieliset sotepalvelut.

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Lakiehdotukset rajaavat sote-maakunnan käytössä olevia vaihtoehtoja palvelujärjestelmän osalta mahdollisesti turhan voimakkaasti. Tämä saattaa

heikentää asiakkaan tai potilaan palvelutasoa Kunnan omat, yksityiset ja kolmannen sektorin palvelut on voita uudistuksen jälkeenkin integroida yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

Oppilas- ja opiskeluhuoltolain mukaiset psykologi- ja kuraattoripalvelut tulee turvata kunnissa

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

Tavoitteet ovat oikeansuuntaisia

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei [Kunnilla pitää olla näkyvämpi ja selkeämpi rooli lain tasolla, sillä kunnat ja erityisesti niiden rakennusvalvonta sekä kuntien asukkaat ovat pelastustoimen toiminnan kohteita ja asiakkaita ja joiden kokemus on ratkaisevan tärkeä osa pelastustoimen kehittämistä]

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

kyllä

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

Kansainvälinen toiminta olisi kokonaisuudessa hyvä keskittää 1-2 suureen maakuntaan.

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Kansainvälinen toiminta olisi kokonaisuudessa hyvä keskittää 1-2 suureen maakuntaan.

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Sopimuspalokuntien rahoituksellinen asema pitäisi taata sekä nykykaluston taso.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

ei pääosin [Osa maakunnista on aivan liian pieniä vastaamaan tehtävistään nyt - puhumattakaan pidemmällä aikavälillä]

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

ei pääosin [Osa maakunnista on aivan liian pieniä ja pienimpiä maakuntia pitäisikin yhdistää]

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savo. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Tulisi harkita vielä mahdollisuutta ylläpitää vastaavaa hajautetumpaa aluejakoa muissakin maakunnan toiminnoissa, sillä Uudenmaan alueen maakunta yhtenä kokonaisuutena saattaa olla jo liian iso toteuttamaan tehokkaasti ja taloudellisesti palveluita.]

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

ei kantaa [Tietoa mainitun toiminnan käytännön organisoinnista tai sen tuloksellisuudesta ei ole riittävästi, jotta tähän voisi ottaa syvemmin kantaa.]

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain

omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei [Myös sote-kiinteistöt pitää siirtää maakunnan omaisuudeksi kaikkine vastuineen.]

39. Voimaantulon 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelyistä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

ei pääosin [Korvaus on toki hyvä asia kuntien kannalta. Tasapuolista olisi kuitenkin siirtää myös sote-kiinteistöt maakunnille kaikkine vastuineen.]

40. Voimaantulon 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin [Pykälää tai sen perusteluja pitää muuttaa niin, että toimintoja voidaan katsoa kokonaisuuksina eikä yksittäisen viran/toimihaltijan näkökulmasta niin että kunnat voivat vapaammin suunnitella toimintaansa taloudellisten resurssiensa puitteissa. Esim. jos yksikössä on 5 vakanssia ja arvion mukaan yksikön toiminnasta 1 htv kaikkien henkilöiden osalta kohdistuu sote-palveluihin tulee 1 henkilö voida siirtää.]

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei [Lakiehdotuksen tämä pykälä on todennäköisesti ongelmallinen sopimusvapauden näkökulmasta ja hankaloittaa tässä muodossa kohtuuttomasti niiden alueiden sote-palveluntuotantoa, jossa on tehty laajoja ulkoistus sopimuksia. Pykälään tulee muotoilla jokin siirtymäaikamekanismi]

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Esityksessä kaksikieliset maakunnat velvoitettaisiin sopimaan keskinäisestä yhteistyöstä ja työnjaosta ruotsin kielellä annettavien sosiaali- ja terveystalvvelujen järjestämisessä. Kärkulla kuntayhtymän tehtävät, kiinteistöt ja toimitilat siirtyisivät maakunnille. Ruotsinkieliset vammaiset henkilöt saisivat kehitysvammaisten erityishuollon palvelut (§ 54) sekä muut vammaistalvvelut lähitalvveluina maakuntansa järjestämänä ja ne olisi mahdollista integroida osaksi muita maakunnan järjestämiä sote- ja vammaistalvveluja. Tämä kuitenkin edellyttää, että maakuntien alueella toimisi mm. yksikielisiä asumisyksiköitä ja muita tarvitsevia talvveluita, jotka vastaavat ruotsinkielisten talvveluiden tuottamisesta.

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

kyllä pääosin [Uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien tehtäviin, toimintaan ja talouteen. Mm. näistä syistä aikataulu voi olla tiukka.]

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

-

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Luontevaa on, että kun toiminta on maakunnalla, tulee rahoitus toiminnalle suoraan aluksi valtiolta mahdollisimman pienin välikäsin. Aika näyttää, onnistuuko rahoituksen alloikointi sitten oikeudenmukaisesti. Maakunnan oma verotusmahdollisuus tulee ottaa mahdollisimman nopeasti tarkasteltavaksi, jolloin toiminnan rahoitus olisi nykyistä läpinäkyvämpää.]

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnalla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

ei kantaa [Maakunnat ovat riippuvaisia valtiosta ja valtion taloudellisesta tilanteesta. Maakunnilla ei ole oikeutta ottaa edes pitkäaikaista lainaa muutoin kuin investointeja varten, mikä heikentää maakuntien maksuvalmiutta.]

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä pääosin [Jakokriteerien oikeudenmukaisuus tarkentunee valmistelussa. Jollain jakokriteerillä resurssit on kuitenkin jaettava.]

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä pääosin [Jakokriteerien oikeudenmukaisuus tarkentunee valmistelussa. Jollain jakokriteerillä resurssit on kuitenkin jaettava.]

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

ei pääosin [Hyvä, että siirtymäaika ja sen muutos määritelty, mutta on kuitenkin kysyttävä, vaikuttaako mekanismi kustannusten todelliseen muutokseen?]

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei kantaa [Aika näyttää, miten mekanismi tulee todellisuudessa toimimaan]

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [On hyvä, että maksueriä on useita (kerran kuussa) ja että tasauksia tehdään vuoden aikana useamman kerran. Tasauksia voisi olla vieläkin enemmän, se helpottaa talouden ennustamista ja suunnittelua.]

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ehdotukseen sisältyvä voimaksa valtionohjaus on ristiriidassa maakunnan vahvaa järjestämistä vastaavaa korostavan tavoitteen kanssa. Ehdotettu maakunnan rahoitusmekanismi on nähtävä väliaikaisena ja valmisteluun on otettava maakunnan oma verotusoikeus.

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

ei pääosin [Kompensaation pitäisi olla 100 % kunnan kustannuksista.]

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

kyllä pääosin [Siuntio ehdottaa § 14 poistamista (työpaikkaomavaraisuus), koska kyseinen kohta suosii suuria keskuskaupunkeja, jotka ovat jo nyt taloudellisesti vahvimmassa asemassa]

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Siuntion ehdottaa § 14 poistamista

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Uudistuksessa on otettava paremmin huomioon se, että jäljelle jäävän kunnan mahdollisuus toteuttaa palveluitaan saattaa heiketä, mikä johtaa

veronkorotuspaineisiin tai palveluiden heikkenemiseen. Uudistus tuo epävarmuutta kuntatalouteen ja vaikuttaa erityisesti kuntien kykyyn selviytyä mm. investointivelvoitteistaan.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

kyllä pääosin [Siuntion mielestä aikaisemmin suunniteltu kuntapohjainen ratkaisu olisi ollut parempi, mutta nykymallinkin kanssa voidaan elää]

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

kyllä

66. Onko terveydenhuollon järjestämistä vastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämistä vastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

kyllä pääosin

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Uudellemaalle on syntymässä muusta maasta poikkeava perustason ja erikoissairaanhoidon ratkaisu. Uudellamaalla on turvattava perustason ja erikoissairaanhoidon palveluiden integraatio. Uudellamaalla rakenteelliset muutokset ovat esityksen mukaan vähäiset, järjestäjätahon kokoa

ja pienempää toimijoiden määrää lukuun ottamatta. Ratkaisuna esitetään sote-maakunnan ja HUS:n välistä järjestämissopimusta. Tätä ei voi

pitää yhteistyörakenteen ratkaisuna yksinään riittävänä. Mikäli HUS:n organisoituminen säilyy ennallaan, Länsi-Uudenmaan alue kuuluisi kolmeen eri HUS:n sairaanhoitoalueeseen. Käytännön yhteistyön ja palvelujen integraation turvaamiseksi on tärkeää, että perustason erikoissairaanhoidon osalta HUS:n

toiminnallinen vastuunjako noudattaa Uudenmaan viiden alueen jakoa. Erikoissairaanhoidon ohjauksessa tulee korostaa sote-maakuntien

roolia. HUS:n poliittinen johto tulee koota Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin poliittisen johdon edustajista.

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereinään selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

kyllä

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

kyllä

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

kyllä pääosin [Valtion roolin vahvistamisen tulisi näkyä ensisijaisesti niissä ratkaisuissa, joissa on synergiaetuja, kuten ict-järjestelmät, arkkitehtuurit, yhtenäiset infraratkaisut.]

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Kriteerit pitää osata määritellä niin, että todella tukevat tuloksellisuutta ja tehokkuutta]

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

kyllä pääosin [Mekanismin pitää olla esim. asetuksen kautta yksityiskohtaisempi, niin että vuorovaikutus peilaa sekä resurssien kohdentamista, että palvelujen tuloksellista toteuttamista.]

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Uudistus merkitsee entistä voimakkaampaa rahoituksellista subventiota Uudeltamaalta muualle maahan. Sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoituksessa käyttöön esitettävä tarvekriteeristö aiheuttaisi 70 milj. euron leikkaukset Länsi-Uudenmaan palveluihin verrattuna nykytilanteeseen. Palvelujen rahoituksen heikennys kohdistuisi väistämättä palveluita tarvitseviin, jolloin uudistuksen tavoite terveys- ja hyvinvointierojen tasoittamisesta ei toteudu. Uudistus päinvastoin uhkaa lisätä terveys- ja hyvinvointieroja. Rahoituskriteerejä tulee tarkistaa vastaamaan paremmin Länsi-Uudenmaan nykyistä rahoitustilannetta.

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei pääosin [Todennäköistä on, että kustannukset ovat ennakoitua korkeammat ja niiden läpivienti vie ennakoitua pidemmän ajan.]

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digisoihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Uudistuksen yhteydessä olisi syytä miettiä toimintatapoja ja ohjaavia mekanismeja, jotka kannustaisivat ja ohjaisivat yhtenäisten tietojärjestelmien ja tiedonhallintatapojen omaksumiseen kaikissa maakunnissa koko Suomen alueella.

Lähtötilanteessa esimerkiksi Länsi-Uudellamaalla on monia tietojärjestelmiä. Kunnilla ja erikoissairaanhoidolla ei ole suunnitelmaa asian suhteen. Yhtenäisten tietojärjestelmien puute vaikeuttaa sote-maakunnanjohtamista ja hidastaa toiminnan kehittämistä. Lainsäädäntöön tulee kirjata vaatimus sote-

maakunnan laajuisesta yhtenäisestä asiakas- ja potilastietojärjestelmästä. Hankintalakiin tulee tehdä tavoitteen salliva poikkeussäätely. Rahoituksessa tulee huomioida myös tietojärjestelmistä aiheutuvat merkittävät muutoskustannukset.

a) vuosina 2021-2022?

Todennäköisesti käytännön toiminta jatkuu pitkälti ennallaan toiminnan alkuvaiheessa. Kustannusten nousu tulee jatkumaan. Huomoitava on, että isot kilpailutukset eivät ole aikaisemmin taanneet halvempia palveluhintoja. Tästä johtuen isot palvelu tms. kilpailutukset, joita maakunta tulee todennäköisesti tekemään vuoden 2021 aikana, saattavat olla kustannuksiltaan ennakoitua kalliimpia.

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

Todennäköisesti mitätöityviä sopimuksia käsitellään oikeusistuimissa. Riskinä saattaa olla, että palveluntuotantoon tai muihin toimintoihin voi tulla yllättäviä katkoksia, jotka edellyttävät nopeita korjaavia toimenpiteitä. Tämä saattaa aiheuttaa asiakkaille merkittäviä haittoja.

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

ei

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

sote-integraatio

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen "sote-maakunta" korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Kannisto Niko
Siuntion kunta